

Til lovforslag nr. L 59. Tillægsbetænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 20. november 1990

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion

Udvalget har, efter at lovforslaget ved 2. behandling blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i et møde og har herunder stillet spørgsmål til undervisnings- og forskningsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Dansk Arbejdsgiverforening,
Finansrådet,
Håndværksrådet og
Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger.

Der er af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Det Konservative Folkepartis, Venstres og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede ændringsforslag.

Mindretallet har stillet en række ændringsforslag, som har til formål at tilskynde til oprettelse af flere praktikpladser og sikre en mere retfærdig finansiering af den praktikpladskompenenserende undervisning.

Som det bl.a. fremgår af henvendelserne fra Håndværksrådet, Dansk Arbejdsgiverforening

og Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger, er den foreslåede ordning, hvor der skal ske en opfyldning af måltal i de enkelte brancher, meget uretfærdig over for de virksomheder, der rent faktisk har opfyldt måltallet, men som mere eller mindre tilfældigt er i en branche, som ikke har opfyldt måltallet. Dertil kommer, at den foreslåede ordning ikke giver den enkelte arbejdsgiver nogen reel tilskyndelse til at antage flere praktikelever.

Mindretallet mener, at praktikpladskompenenserende undervisning er en nødvendig nødløsning, når der ikke kan skaffes tilstrækkeligt med rigtige praktikpladser. Men rigtige praktikpladser er klart at foretrække, og som det fremgår af en undersøgelse, som Håndværksrådet har ladet foretage blandt dets medlemmer, er der mulighed for at fremskaffe flere praktikpladser, hvis der bliver en økonomisk tilskyndelse hertil. Det bliver der, hvis der gives fuld refusion til arbejdsgiverne for den løn, eleverne skal have under skoleophold. Det bliver den gulerod, der ifølge Håndværksrådet vil få flere arbejdsgivere til at antage praktikelever.

Regeringens lovforslag er indtil videre det sidste i en lang kæde af aftaler mellem regeringen og Socialdemokratiet:

- Første aftale af 15. september 1989 skulle skaffe 5.000 pladser i den private sektor og 2.000 pladser i den offentlige sektor.
- Anden aftale af 10. maj 1990 skulle sikre oprettelse af »et tilstrækkeligt antal lære- og praktikpladser med henblik på, at der er

plads til alle, som i 1990 forlader basisuddannelsen. Praktikpladssøgende fra tidligere år søges i videst muligt omfang tilgodeset med praktikpladser«. På denne baggrund fremsatte regeringen forslag til lov om tilvejebringelse af lære- og praktikpladser (L 239).

– Tredje aftale er baggrunden for regeringens fremsættelse af dette lovforslag.

Mindretallet stemte for lovforslag nr. L 239 med en klar fremhævelse af, at mindretallet mente, at der fortsat manglede tilstrækkelige tilskyndelser – gulerod/pisk – til at antage praktikelever. Men mindretallet stemte for, fordi praktikpladssøgende hermed havde fået et retskrav på at få en hel erhvervsfaglig uddannelse.

Mindretallet mener fortsat, at der er mange problemer med hensyn til sikring af praktikpladser. F.eks. er de praktikpladssøgende elever, der forlod basisåret i 1989, tilsyneladende glemt til trods for aftalen af den 10. maj 1990. At lade praktikpladssøgende påbegynde 2. dels skoleundervisning som erstatning for praktikpladser er måske rimeligt nok, men det skubber problemet med manglende praktikpladser foran.

Med de af mindretallet stillede ændringsforslag er der rådet bod på de værste kritikpunkter. Ændringsforslagene betyder, at arbejdsgiverne vil antage flere praktikelever. Det er i sig selv ganske afgørende, idet rigtige praktikpladser klart er at foretrække frem for praktikpladskompenserende undervisning. Ændringsforslagene betyder også, at de arbejdsgivere, som har opfyldt deres forpligtelse til at uddanne fremtidens arbejdskraft, ikke kan risikere at blive straffet, som det er tilfældet i regeringens forslag.

Mindretallet beklager meget, at det ikke har været muligt at råbe regeringen og Socialdemokratiet op, således at lovforslaget er blevet ændret i overensstemmelse med den tankegang, der ligger i mindretallets ændringsforslag. Dette er så meget mere beklageligt, som stort set ingen udtrykker tilfredshed med lovforslaget, som det er fremsat af regeringen. Endelig er lovforslaget meget bureaukratisk. Det er udtryk

for en bureaukratisk planlægning, hvor mindretallets ændringsforslag er udtryk for styret markedsøkonomi.

Det er tilsyneladende udtryk for, at fornuft har svært ved at trænge ind, når forlig er indgået under meget besvær. Så holdes der med næb og klør fast, selv om snart sagt enhver kan se, at alle havde været langt bedre tjent med en anden udformning.

Et *andet mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *tredje mindretal* (Cenrum-Demokraternes medlem af udvalget) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 3. behandling.

Et *fjerde mindretal* (Kristeligt Folkepartis medlem af udvalget) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 3. behandling.

Såfremt der til 3. behandling stilles ændringsforslag, der imødekommer mindretallets indvendinger mod lovforslaget, kan mindretallet medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (SF):

Til § 1

1) I nr. 1 udgår »helt eller delvis«.

Til § 7

2) § 7, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

»Takster for den af staten finansierede refusion fastsættes på de årlige finanslove efter indstilling fra bestyrelsen for Arbejdsgivernes Elevrefusion.«

3) Efter stk. 3 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 4. Den del af refusionsudbetalingen, der ikke dækkes efter stk. 1, finansieres af arbejdsgiverbidrag efter § 12, stk. 2.«

Til § 12

4) I stk. 1 indsættes efter »visse beforderings-

og skolehjemsudgifter«: », udgifterne efter § 7, stk. 4.«

tilsvarende anvendelse for lærlinge og efg-elever.«

5) *Stk. 2* affattes således:

»*Stk. 2.* Bidraget udgør pr. fuldtidsansat lønmodtager 860 kr. i 1991, 1.200 kr. i 1992 og 1.450 kr. i 1993 og fremover, jf. dog stk. 3.«

6) *Stk. 4* udgår.

Til § 13

7) Paragraffen udgår.

Til § 19

8) *Stk. 3* affattes således:

»*Stk. 3.* Bestemmelsen i § 7, stk. 4, om udbetaling af refusion finder anvendelse for løn til elever, der ansættes efter den 1. januar 1991.«

Til § 21

9) Paragraffen affattes således:

»§ 21. Lovens regler om refusion, bortset fra § 7, stk. 4, og tilskud, jf. kapitel 3 og 4, finder

Bemærkninger

Til nr. 1-9

Ændringsforslagene går ud på indførelse af fuld lønrefusion til arbejdsgiverne.

Statens udbetalinger til lønrefusion giver for tiden en gennemsnitlig dækning til arbejdsgiverne på 70 pct. af udgifterne til elevernes løn under skoleophold.

Statens tilskud pr. elev vil fremover blive reguleret med de årlige pris- og lønstigninger.

De resterende udgifter til en 100 pct.s lønrefusion til alle arbejdsgivere vil med ændringsforslagene blive finansieret ved en forhøjelse af arbejdsgiverbidragene, jf. ændringsforslaget til § 12, stk. 2.

AER's administrationsomkostninger ved lønrefusionsordningen forventes i de første par år at stige med 2 mio. kr. til 12 mio. kr. årligt, da AER i denne periode sideløbende skal udbetale lønrefusion efter den gamle og den nye ordning.

Eva Møller (KF) fmd. Bo Kristensen (KF) Merete Aarup (KF) Mølgaard Jensen (V)

Else Winther Andersen (V) Kørke Christensen (FP) Marianne Jøved (RV)

Emmert Andersen (CD) Lysholm Christensen (KRF) Jytte Andersen (S) Helle Degn (S)

Pernille Forchhammer (S) Anna-Marie Hansen (S) Frank Jensen (S) Lone Møller (S)

Aage Frandsen (SF) Hanne Thanning Jacobsen (SF)

Trivselspartiet havde ikke medlemmer i udvalget.

Til lovforslag nr. L 59. Ændringsforslag stillet den 21. november 1990 uden for tillægsbetænkningen

Ændringsforslag til 3. behandling af

Forslag til lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion

Af undervisnings- og forskningsministeren:

Til § 12

10) I stk. 2 ændres »800 kr.« til: »750 kr.«

11) Stk. 4 affattes således:

»Stk. 4. Bidraget efter stk. 1 bortfalder for de arbejdsgivere, der i det foregående kvartal i gennemsnit har opfyldt elevmålet, jf. § 01, stk. 2.«

Til § 13

12) Stk. 3, 1. pkt., affattes således:

»Undervisnings- og Forskningsministeriet kan hos Arbejdsmarkedets Tillægspension, erhvervsskoler og offentlige myndigheder indhente de oplysninger, der er nødvendige for fastsættelsen af måltallet efter stk. 1 og fordelingen på brancher efter stk. 2.«

Ny paragraf

13) Efter § 13 indsættes i kapitel 5 som ny paragraf:

»§ 01. Bestyrelsen for Arbejdsgivernes Elevrefusion beregner årligt med én decimal et måltal for en elevprocent for hver branche. Dette måltal opgøres som forholdet mellem på den ene side branchens elevbestand pr. 1. oktober med fradrag for afgang af færdiguddannede elever inden for det følgende år og med tillæg af måltallet for branchens elevtilgang fastlagt ef-

ter § 13, stk. 2, og på den anden side antallet af fuldtidsbeskæftigede i branchen det foregående år. Måltallene for branchernes elevprocent gælder for det følgende kalenderår.

Stk. 2. Virksomhedens elevmål opgøres kvartalsvis på grundlag af elevprocenten i branchen efter stk. 1 og antallet af fuldtidsbeskæftigede i virksomheden i det pågældende kvartal. Elevmålet nedrundes til nærmeste hele tal.

Stk. 3. Arbejdsgivernes Elevrefusion kan hos Undervisnings- og Forskningsministeriet, andre offentlige myndigheder, Arbejdsmarkedets Tillægspension og erhvervsskolerne indhente de oplysninger, der er nødvendige til fastsættelse af elevmålet for brancher og for den enkelte arbejdsgiver. Oplysningerne kan indhentes i elektronisk form. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte regler herom.«

Til § 14

14) Stk. 2, 1. pkt., udgår, og i stedet indsættes som nye punktnummer:

»Bidraget beregnes kvartalsvis i forhold til antallet af elever og antallet af fuldtidsbeskæftigede i det foregående kvartal. Antallet af fuldtidsbeskæftigede opgøres svarende til det fra arbejdsgiverne modtagne ATP-bidrag i en foregående 3-måneders-periode.«

Til § 19

15) Stk. 3 affattes således:

»Stk. 3. Bortfald efter § 12, stk. 4, fordeling på brancher efter § 13, stk. 2, og beregninger efter § 01 sker i 1991 på grundlag af et måltal på tilgang af 40.000 lære- og praktikpladsaftaler samt en fordeling på brancher, jf. § 13, stk. 2, på grundlag af en opgørelse pr. november 1988 af branchens faguddannede og elever under erhvervsuddannelser.«

16) Efter stk. 3 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 4. Bidraget efter § 12, stk. 2, jf. § 14, stk. 2, opkræves første gang vedrørende 1. kvartal i 1991 med en sats på 250 kr. pr. fuldtidsansat lønmodtager. Bidraget forfalder første gang til betaling den 1. juni 1991 med den 14. juni 1991 som sidste rettidige indbetalingsdag. De følgende to bidrag opkræves med en sats på 250 kr. pr. fuldtidsansat lønmodtager og forfalder pr. 1. september og pr. 1. december 1991.«

Til § 22

17) Nr. 1 udgår.

Bemærkninger

Til nr. 10

I 1991 opkræves bidraget kun i 3 rater a 250 kr.

Til nr. 11

Den enkelte arbejdsgiver får et betydeligt incitament til at opfylde elevmålet, da bestemmelsen i § 12, stk. 4, medfører, at bidragspligten helt bortfalder, når arbejdsgiveren opfylder det fastsatte elevmål.

Det må derfor forventes, at ændringsforslaget vil medvirke til, at der bliver færre elever, der skal tilbydes praktikpladskompenserende undervisning i henhold til lov nr. 437 af 13. juni 1990 om tilvejebringelse af lære- og praktikpladser.

Til nr. 12

De fleste af de nødvendige baggrundsoplysninger er allerede til stede i Undervisnings- og Forskningsministeriet eller kan stilles til rådig-

hed af Danmarks Statistik. Visse informationer må dog indhentes ved hjælp af særforanstaltninger. I § 13, stk. 3, gives der hjemmel til indsamling af disse oplysninger.

Til nr. 13

Beregning af et årligt måltal for branchens elevprocent sker med henblik på at beregne kvartalsvise elevmål for den enkelte arbejdsgiver, som afspejler den faktiske beskæftigelse i virksomheden i det pågældende kvartal.

Til nr. 14

Ændringsforslaget skyldes, at modtagelsestidspunktet for ATP-bidrag umiddelbart kan registreres, hvorimod indbetalingstidspunktet i visse tilfælde kan være usikkert.

I øvrigt vil den tekniske beregning af bidraget i forhold til ATP-bidraget fremover ske således:

Periode Elevmål	Periode Modtagne ATP-bidrag	Forfaldsdag AER-bidrag
1. kvartal	23. februar–22. maj	1. juni
2. kvartal	23. maj–22. august	1. september
3. kvartal	23. august–22. november	1. december
4. kvartal	23. november–22. februar	1. marts

Til nr. 15

Ændringen er en konsekvens af ændringsforslag nr. 11 og 13.

Tallet 40.000 er et skønsmæssigt måltal, der alene har betydning for fastsættelsen af branchemålene og dermed for, hvilke virksomheder der fritages for afgift.

Skulle måltallet vise sig at være for lavt, er forligspartierne forpligtet til at sikre økonomisk dækning gennem lovændring og – indtil dette er muligt – gennem aktstykke.

Til nr. 16

Det bør af loven fremgå, hvornår bidraget forfalder til betaling første gang, og hvilken periode der første gang skal lægges til grund for beregningen.

I 1991 opkræves bidraget kun i 3 rater hver på 250 kr. Formålet med at udskyde første opkrævning er at give arbejdsgiverne mulighed for at indrette sig med henblik på at nå måltallet og derved undgå bidragspligt. Samtidig sikres den forudsatte finansiering i 1991.

Til nr. 17

De faglige udvalg foretager ifølge lov nr. 437 af 13. juni 1990 om tilvejebringelse af lære- og praktikpladser et skøn over, hvor mange uddannelsesaftaler der vil kunne indgås inden for udvalgets område fra den 1. oktober til den 30. september det følgende år. Fastsættelsen af måltallene efter lovforslagets § 13, stk. 1 og 2, og den foreslåede § 01 vil ske på grundlag af oplysninger for samme periode, men gælde for det kommende kalenderår. Herved bliver det muligt at udmelde branchens elevprocent til virksomhederne i god tid, inden elevprocenten får virkning.